

ביאור בדרך אפשר

1 יִשְׁנוּ הַעֲנָנִים דְּמִצְרַיִם שֶׁהוּא מִצְרַיִם הַגְּרוֹן, שְׁיֵשׁ בּוֹ קִנְיָה
 2 וְשֵׁט וּוְרִידִין, שְׁהֵם ג' שְׂרֵי פְרַעָה, שר המשקים (הקנה) שר
 3 האופים (הוושט) ושר הטבחיים (הוורידין), המונעים ומעכבים את פעולת
 4 המוח על הלב וגורמים לכך שאף שהאדם מבין ומשיג במוחו גדלות ה',
 5 אין לזה השפעה על ליבו והוא
 6 המשמעות הרוחנית של הקנה והושט
 7 והוורידין הוא עֲנָנִים הַתְּאֹת בְּכָלֵל
 8 וְתֹאֵת הָאֲכִילָה וְשִׁתְיָה
 9 בְּפֶרֶט (פְּמִבְאָר בְּהוֹסְפוֹת
 10 לְ'תוֹרָה אור' 6), וכשהאדם שקוע
 11 בתאוות, ליבו לא מתעורר ולא
 12 מתפעל באהבת ה' שְׁמַצֵּד זֶה מִצֵּד
 13 התאוה נִעְשָׂה מְנִיעָה וְעִיכּוּב
 14 שֶׁהַשְּׂגָה שְׁבִמַח לֹא תוֹמְשֵׁף
 15 בְּמִדּוֹת שְׁבִלֵב, וּבְמִילָא גַם
 16 הַהֲנַהֲגָה בְּמַחְשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה
 17 וּמַעֲשֵׂה תְהִיָּה שְׁלֹא כְּדָבְעֵי
 18 שהרי כאמור התעוררות הלב צריכה
 19 להשפיע גם על ההנהגה בפועל.
 20 וְעֲנָנִים יְצִיאַת מִצְרַיִם יְצִיאָה
 21 ממצרים וההגבלות הוא שְׁנַמְשֵׁף
 22 מִהַמוֹחִין לְמִדּוֹת שְׁלֹא עַל-
 23 יְדֵי מִצְרַיִם הַגְּרוֹן אלא ישירות
 24 וכאשר ההשפעה היא ישרה ובריבוי
 25 ולא מצומצמת, יש לה פעולה
 26 והשפעה רבה על הלב וממילא גם על
 27 ההנהגה בפועל.
 28 וְיִתְרָה מְזֵדָה, פְּמִבְאָר בְּכִמְהָ
 29 מְקוֹמוֹת וּבְפֶרֶט בְּדְרוּשֵׁי כ"ק
 30 אֲדָמוֹר (מְהוֹרֵשׁ"ב)
 31 נְשִׁמְתוֹ-עֲדָן⁷ שְׁלִפְעָמִים הִנֵּה
 32 הַמוֹחִין עֲצָמָם נִמְשָׁכִים
 33 בְּמִדּוֹת, שְׁאֵז הַמִּדּוֹת הֵן
 34 בְּעֶרְףְּ הַמוֹחִין, בעוד שבדרך כלל
 35 סֹדֵר הַשְּׁתַלְשׁוֹת של המשכת
 36 והתגלות האור האלוקי מלמעלה למטה
 37 (ועל-דרך-זה גם בכוחות הנפש של
 38 האדם) הוא כך שהחלק התחתון
 39 והחיצוני של הדרגה העליונה נשפע ויורד לדרגה הבאה (ושם הוא הופך
 40 להיות החלק העליון והפנימי של אותה בחינה ודרגה), לפעמים, כאשר ישנו
 41 גילוי גדול במיוחד, יש המשכה והתגלות של העצם והפנימיות של הדרגה
 42 העליונה, ובענייננו, בדרך כלל המשכת המוחין למידות היא באופן שרק
 43 החלק התחתון והחיצוני של המוחין נמשך ומתגלה, אבל לפעמים העצם

ביאור בדרך אפשר

44 והפנימיות של המוחין נמשך ומתגלה במידות והוא עֲנָנִים גְּדֻלוֹת
 45 הַמִּדּוֹת שבדרך כלל יש בהם רק אור מועט ביחס לאור שבמוחין (ולכן
 46 המידות נקראות 'זעיר אנפין'), אבל כאשר נמשך בהם עצם המוחין, המידות
 47 הן בגדלות. וְכִיּוֹן שֶׁהַמוֹחִין עֲצָמָם נִמְשָׁכִים בְּמִדּוֹת, הִנֵּה
 48 בְּדְרָגָא זֹו לֹא שְׂרֵף עֲנָנִים מִצְרַיִם
 49 הַגְּרוֹן שבדרך כלל מהווה מחיצה
 50 והפסק בין המוחין למידות. וְהִינּוּ,
 51 שְׁפִרְעָה וְג' שְׂרֵיו אֵינָם
 52 יכולים לפעול שֵׁם במידות אלו
 53 שבבחינת 'גדלות' שִׁינוּי, וְעַל-
 54 אַחַת-פְּמַה-וְכִמְהָ שְׁאֵינָם
 55 יכולים לפעול הַעֲלָם וְהַסְתָּר
 56 ובוודאי שהארת המוחין מעוררת את
 57 המידות.
 58 וְזֵהוּ גַם מַה שְׁכַתוּב⁸ בתורה
 59 בציווי לדעת אלוקות, להתבונן בגדלות
 60 ה' ו'להוליד' מידות וְיִדְעַת הַיּוֹם
 61 וְהַשְּׁבוֹת אֶל לְבָבְךָ, שֶׁהַמוֹחִין
 62 עֲצָמָם "יודעת" נִמְשָׁכִים בְּלֵב
 63 בְּהַתְּלַבְּשׁוֹת פְּנִימִית⁹ ומאירים
 64 בו באופן שהמידות המתעוררות על ידי
 65 הידיעה וההתבוננות הם באופן של
 66 'גדלות'.
 67 (ג) וְהִנֵּה בְּהַמְשַׁכַּת הַמוֹחִין
 68 גּוֹפָא עצמה (מלבד ההבדלים בין
 69 האופנים השונים בהמשכת המידות
 70 במוחין, יש הבדלים בהמשכה
 71 מהמוחין עצמה) יֵשׁ מוֹחִין
 72 דְּאֶבְא' בחינת חכמה וְ'מוֹחִין
 73 דְּאֶמָא' בחינת בינה, וְזֵהוּ
 74 שְׁבִפְסַח יִשְׁנוּ עֲנָנִים הַמְצָה וְד'
 75 כּוֹסוֹת, שהם שני עניינים הקשורים
 76 בכך שבפסח יש הארה והתגלות של
 77 המוחין העליונים, מְצָה הוא עֲנָנִים
 78 'מוֹחִין דְּאֶבְא', וְד' כּוֹסוֹת
 79 הוא עֲנָנִים 'מוֹחִין דְּאֶמָא'¹⁰,
 80 וְהִינּוּ, שֶׁהַמְשַׁכַּת הַמוֹחִין
 81 שְׁבִיציאת מִצְרַיִם הוא בְּאוֹפֵן
 82 שְׁנַמְשָׁכִים לֹא רַק בְּחִינַת 'מוֹחִין דְּאֶמָא' בחינת הבינה שכל
 83 עניינה הוא גילוי, שהרי היא התרחבות והסתעפות של נקודת החכמה ועניינה
 84 הוא הבנה והשגה אֶלָּא גַם בְּחִינַת 'מוֹחִין דְּאֶבְא' בחינת החכמה,
 85 ראשית התגלות והארת השכל שבאה בבחינת נקודה בלבד ובדרך כלל עדיין
 86 אין בה הבנה והשגה, גם היא מאירה בגלוי.

(6 קב, ד ואילך. 7) סה"מ תרס"ה ע' רמז. 8) ואתחנן ד, לט. 9) ראה לקו"ש ח"י"ח ע' 155. ובכ"מ. 10) פרי עץ חיים ספ.